

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.gov.pl/sprawiedliwosc [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice]. Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Sprawiedliwości, https://www.gov.pl/web/justice [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości]. Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

SEKCJA PIERWSZA

SPRAWA BILIŃSKI przeciwko POLSCE

(Skarga nr 13278/20)

WYROK

Art. 6 ust. 1 (aspekt cywilny) • Dostęp do sądu • Brak możliwości skorzystania przez sędziego sądu rejonowego z sądowej kontroli przymusowego przeniesienia między dwoma wydziałami tego samego sądu, orzekającymi w sprawach z innych gałęzi prawa • Art. 6 mający zastosowanie w aspekcie cywilnym • Istnienie, w konkretnych okolicznościach sprawy, sporu co do „prawa" przedstawiciela władzy sądowniczej do ochrony przed arbitralnym przeniesieniem między dwoma wydziałami tego samego sądu • Pierwszy warunek testu z wyroku w sprawie *Eskelinen* został spełniony • Drugi warunek testu z wyroku w sprawie *Eskelinen* nie został spełniony, ponieważ pozbawienie skarżącego dostępu do sądowej kontroli decyzji o przeniesieniu nie jest uzasadnione obiektywnymi względami interesu państwa • Brak niezależności zreformowanej Krajowej Rady Sądownictwa • Niewystarczające gwarancje proceduralne • Naruszona sama istota prawa dostępu do sądu

Streszczenie przygotowała Kancelaria. Nie jest wiążące dla Trybunału.

STRASBURG
15 stycznia 2026 r.

OSTATECZNY
15/04/2026

Niniejszy wyrok stał się ostateczny na podstawie art. 44 ust. 2 Konwencji.
Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

W sprawie Biliński przeciwko Polsce

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Sekcja Pierwsza), zasiadając jako Izba w składzie:

Ivana Jelić*, przewodnicząca*,
Erik Wennerström,
Raffaele Sabato,
Davor Derenčinović,
Alain Chablais,
Artūrs Kučs,
Anna Adamska–Gallant*, sędziowie*,
i Ilse Freiwirth, *kanclerz Sekcji*,

mając na uwadze:

skargę (nr 13278/20) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej wniesioną do Trybunału w dniu 23 listopada 2019 r. na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja") przez obywatela polskiego, pana Łukasza Bilińskiego („skarżący");

decyzję o zakomunikowaniu rządowi polskiemu („rząd") skargi na podstawie art. 6 ust. 1 Konwencji, dotyczącej przysługującego skarżącemu prawa dostępu do sądu i sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy oraz podmiotowego prawa do niezawisłości sędziowskiej oraz o uznaniu skargi za niedopuszczalną w pozostałym zakresie;

uwagi pozwanego rządu wraz z odpowiedzią skarżącego;

uwagi przedstawione przez Rzecznika Praw Obywatelskich Rzeczypospolitej Polskiej, Fundację „Sędziowie dla Sędziów" (Królestwo Niderlandów) wspólnie z profesorem L. Pechem, Helsińską Fundację Praw Człowieka (Polska) i Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia", którym Przewodniczący Sekcji udzielił zezwolenia na zgłoszenie interwencji w charakterze strony trzeciej;

po naradzie na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 grudnia 2025 r.,

wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

WPROWADZENIE

1. W sprawie poruszane są kwestie na podstawie art. 6 ust. 1 Konwencji dotyczące przeniesienia skarżącego, który jest sędzią, między dwoma wydziałami tego samego sądu wbrew jego woli, wynikającego z tego postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa („KRS") oraz braku kontroli sądowej uchwały KRS w tej sprawie.

OKOLICZNOŚCI PRAWNE SPRAWY

2. Niniejsza skarga należy do serii spraw dotyczących reformy sądownictwa, która została zapoczątkowana w 2017 r. i wdrożona kolejnymi ustawami nowelizującymi (przegląd orzecznictwa Trybunału w tej kwestii

znajduje się w sprawie *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21, §§ 2–4, 23 listopada 2023 r.).

3. Trybunał wydawał już wcześniej wyroki w sprawach dotyczących różnych środków podejmowanych wobec sędziów (zarówno dyscyplinarnych, jak i karnych: zob. wyrok w sprawie *Juszczyszyn przeciwko Polsce*, skarga nr 35599/20, 6 października 2022 r., jako przykład tej pierwszej, oraz wyrok w sprawie *Tuleya przeciwko Polsce*, skargi nr 21181/19 i 51751/20, 6 lipca 2023 r., dotyczący obu rodzajów środków). Niniejsza sprawa różni się od poprzednich w zakresie, w jakim dotyczy nowej kwestii rzekomo arbitralnego przeniesienia skarżącego, będącego sędzią, między dwoma wydziałami tego samego sądu oraz prawa do kontroli sądowej decyzji w tym zakresie.

FAKTY

4. Skarżący urodził się w 1977 r. i mieszka w Warszawie. Skarżący jest reprezentowany przez panią M. Mączkę-Pacholak, adwokat praktykującą w Warszawie.

5. Rząd był reprezentowany przez swojego pełnomocnika – pana J. Sobczaka z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

6. Okoliczności faktyczne sprawy można streścić w następujący sposób.

7. W 2005 r. skarżący uzyskał uprawnienia prokuratora. W latach 2006–2016 wykonywał zawód adwokata. W dniu 3 lutego 2016 r. został powołany na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie. Został przydzielony do XI Wydziału Karnego tego sądu, zajmującego się wyłącznie wykroczeniami.

I. KONTEKST SPRAWY

8. W okresie od 2018 r. do czerwca 2019 r. skarżący rozpoznał kilkaset spraw dotyczących wykroczeń związanych z korzystaniem z wolności zgromadzeń i wypowiedzi. Orzekał on m.in. w sprawach dotyczących kontrdemonstracji w związku z odbywającymi się co miesiąc wydarzeniami mającymi na celu upamiętnienie ofiar katastrofy polskiego samolotu rządowego w Smoleńsku w 2010 r. („miesięcznica smoleńska”, zob. *Siedlecka przeciwko Polsce*, skarga nr 13375/18, § 1, 31 lipca 2025 r.) oraz demonstracji przeciwko reformom sądownictwa przeprowadzanym przez ówczesny rząd.

9. Orzeczenia skarżącego, w których odnosił się do konstytucyjnych i konwencyjnych standardów wolności wyrażania opinii i zgromadzeń, wzbudziły duże zainteresowanie mediów i opinii publicznej. W debacie publicznej orzeczenia skarżącego były postrzegane jako niekorzystne dla rządu. Politycy partii rządzącej wygłaszali publiczne stwierdzenia, w których krytykowali orzeczenia skarżącego.

10. W tym czasie Prezesem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie był sędzia M. Mitera, powołany na to stanowisko w lutym 2018 r. przez Ministra Sprawiedliwości Z. Ziobrę (o którym podstawowe informacje można znaleźć w wyroku w sprawie *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21, § 13, 23 listopada 2023 r.). Przed powołaniem na to stanowisko sędzia M. Mitera był oddelegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości, którym minister Z. Ziobro kierował od 2016 r. Sędzia M. Mitera pełnił również funkcję członka KRS w nowym składzie (dodatkowy kontekst można znaleźć w § 4 przywołanego wyżej wyroku w sprawie *Wałęsa* i cytowanym w nim orzecznictwie) w okresie od marca 2018 r. do 2022 r. oraz rzecznika Rady w okresie od kwietnia 2018 r. do stycznia 2021 r.

II. PRZENIESIENIE SKARŻĄCEGO

11. W dniach 3 grudnia 2018 r. i 18 stycznia 2019 r. skarżący zwrócił się do Prezesa Sądu Rejonowego o przeniesienie go do innego wydziału karnego tego sądu, aby umożliwić mu zajmowanie się sprawami innymi niż dotyczące wykroczeń w celu poszerzenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Wnioski te nie zostały uwzględnione.

12. W dniu 29 marca 2019 r. Minister Sprawiedliwości wydał zarządzenie, na mocy którego zniósł niektóre wydziały w czternastu sądach rejonowych w Polsce, w tym XI Wydział Karny Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie (zwanego dalej „Sądem Rejonowym") ze skutkiem od dnia 1 lipca 2019 r.

13. W dniu 17 czerwca 2019 r. Wiceprezes Sądu Rejonowego zwrócił się do Kolegium Sądu Okręgowego w Warszawie (sądu wyższej instancji) o zaopiniowanie przeniesienia skarżącego do III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich („Wydział Rodzinny") Sądu Rejonowego w związku ze zniesieniem XI Wydziału Karnego, zgodnie z wymogami prawa (zob. paragraf 39 poniżej). Skarżący nie wyraził zgody na proponowane przeniesienie. Tego samego dnia zwrócił się do Kolegium o odroczenie rozpoznania sprawy (do którego miało dojść kolejnego dnia), aby umożliwić mu przedstawienie uwag.

14. W dniu 27 czerwca 2019 r. Prezes Sądu Rejonowego poinformował skarżącego, że w związku ze zniesieniem XI Wydziału Karnego i brakiem opinii Kolegium w sprawie jego przeniesienia, zostanie on tymczasowo przeniesiony do jednostki zajmującej się wykroczeniami w V Wydziale Karnym Sądu Rejonowego ze skutkiem od dnia 1 lipca 2019 r. do czasu wydania opinii przez Kolegium.

15. W dniu 2 lipca 2019 r. Kolegium postanowiło odroczyć wydanie opinii w sprawie wniosku o przeniesienie skarżącego do Wydziału Rodzinnego do czasu wydania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej („TSUE") orzeczenia w trybie prejudycjalnym w połączonych sprawach

A.K. i in. (C–585/18, C–624/18 i C–625/18), dotyczących m.in. niezależności KRS.

16. W dniu 3 lipca 2019 r. Prezes Sądu Rejonowego podjął decyzję o przeniesieniu skarżącego do Wydziału Rodzinnego tego sądu, ze skutkiem od dnia 1 lipca 2019 r., w związku ze zniesieniem XI Wydziału Karnego. W decyzji nie określono podstawy prawnej przeniesienia.

17. Tego samego dnia skarżący zwrócił się do Prezesa Sądu Rejonowego o wyjaśnienie decyzji o jego przeniesieniu, która jego zdaniem została podjęta z oczywistym naruszeniem art. 22a § 1 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: „ustawa z 2001 r.”.) w obowiązującym wówczas brzmieniu. Wskazał również, że decyzja o przeniesieniu sędziego nie może zostać podjęta bez opinii Kolegium, a w jego sprawie Kolegium odroczyło wydanie opinii.

III. ODWOŁANIE DO KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA I PÓŹNIEJSZE WYDARZENIA

18. W dniu 10 lipca 2019 r. skarżący złożył do KRS odwołanie od decyzji o przeniesieniu. Zarzucił:

1) rażące naruszenie art. 22a § 1 i 4 w związku z art. 31 § 1 pkt 4 ustawy z 2001 r. poprzez podjęcie decyzji o jego przeniesieniu bez uzyskania niezbędnej opinii Kolegium Sądu Okręgowego w Warszawie;

2) naruszenie art. 22a § 1 i 4c ustawy z 2001 r. poprzez nieuwzględnienie ustawowych kryteriów stażu pracy i specjalizacji, co ponadto stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji w postępowaniu, które miało charakter quasidyscyplinarny;

3) naruszenie art. 178 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i art. 6 ust. 1 Konwencji poprzez naruszenie, w wyniku podjęcia decyzji o przeniesieniu, niezawisłości sędziowskiej skarżącego i zakazu arbitralnego przenoszenia sędziego z jednego wydziału do drugiego.

19. Skarżący zwrócił się do KRS o odroczenie rozpoznania jego odwołania do czasu wydania przez TSUE orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie, o której mowa w paragraf 15 powyżej. Wniósł również o wyłączenie sędziego M. Mitery od rozpoznawania jego odwołania przez KRS.

20. W dniach 15 i 16 lipca 2019 r. pełnomocnicy skarżącego wnieśli o umożliwienie im i skarżącemu udziału w posiedzeniu KRS, na którym miało zostać rozpatrzone odwołanie skarżącego. Zażądali również dostępu do akt. W odpowiedzi KRS postanowiła nie wzywać skarżącego ani jego pełnomocnika na posiedzenie.

21. W dniu 18 lipca 2019 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Prezesa Sądu Rejonowego o uzasadnienie przeniesienia skarżącego do Wydziału Rodzinnego. Rzecznik zauważył z niepokojem, że: i) skarżący był jedynym sędzią zniesionego Wydziału Karnego, który został

przeniesiony do Wydziału Rodzinnego, podczas gdy pozostali zasilili szeregi pozostałych Wydziałów Karnych tego sądu; ii) w tym samym czasie podjęto działania zmierzające do przeniesienia doświadczonej sędzi Wydziału Rodzinnego, wbrew jej woli, do Wydziału Cywilnego tego samego sądu; iii) jak podniósł skarżący, pozostali sędziowie zniesionego Wydziału Karnego mieli krótsze doświadczenie w orzekaniu w tym wydziale. W odpowiedzi Prezes Sądu Rejonowego stwierdził, że decyzja nie miała związku z wykonywaniem przez skarżącego funkcji sędziego.

22. W dniu 22 lipca 2019 r. Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie uchyliła decyzje z dnia 27 czerwca i 3 lipca 2019 r. o przeniesieniu skarżącego (zob. paragrafy 14 i 16 powyżej oraz paragraf 42 poniżej). Stwierdziła, że te czynności administracyjne zostały podjęte bez uzyskania obowiązkowej opinii Kolegium Sądu Okręgowego, wbrew art. 22a § 1 ustawy z 2001 r. (zob. paragraf 39 poniżej), i jako takie były niezgodne z prawem. Decyzja z dnia 22 lipca 2019 r. została niezwłocznie przekazana Prezesowi Sądu Rejonowego.

23. W dniu 24 lipca 2019 r. pełnomocnik skarżącego poinformował KRS, że decyzja z dnia 3 lipca 2019 r. została uchylona. Podniósł, że w tych okolicznościach postępowanie dotyczące odwołania od tej decyzji jest bezprzedmiotowe.

24. W dniu 25 lipca 2019 r. pełnomocnik skarżącego zwrócił się do KRS o wyłączenie sędziów M. Nawackiego i R. Puchalskiego od rozpoznania odwołania skarżącego z uwagi na ich stwierdzenia, które opublikowali na portalu internetowym sedziowie.net. Przedstawili w nich swoje poglądy na temat ustawowych przesłanek przeniesienia sędziego z jednego wydziału do drugiego, przy czym sędzia R. Puchalski odniósł się konkretnie do sprawy skarżącego.

25. KRS oddaliła odwołanie skarżącego uchwałą z dnia 25 lipca 2019 r. na podstawie art. 22a § 5 i 6 ustawy z 2001 r. Pełnomocnik skarżącego został powiadomiony o rozstrzygnięciu w dniu 31 lipca 2019 r. W piśmie nie znajdowało się żadne uzasadnienie ani informacje na temat składu, w jakim KRS przyjęła uchwałę. Wydaje się, że KRS nie uwzględniła decyzji Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 lipca 2019 r., uchylającej decyzję z dnia 3 lipca 2019 r., od której wniesiono odwołanie.

26. W dniu 26 lipca 2019 r. Prezes Sądu Rejonowego wystąpił do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie o uchylenie decyzji uchylającej z dnia 22 lipca 2019 r. W dniu 16 września 2019 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie poinformował go, że nie ma podstaw prawnych do uchylenia decyzji uchylającej z dnia 22 lipca 2019 r.

27. Pomimo uchylenia przeniesienia skarżącego do Wydziału Rodzinnego, został on do tego wydziału *de facto* przydzielony.

28. W dniu 9 października 2019 r. skarżący został poinformowany o składzie KRS, który rozpatrzył jego odwołanie, po złożeniu wniosku o udostępnienie tych informacji na podstawie odpowiednich przepisów.

Został poinformowany, że w trzyosobowy skład, który rozpoznał jego odwołanie, wchodzili sędziowie M. Nawacki i R. Puchalski (zob. paragraf 24 powyżej) oraz senator S. Gogacz.

29. W czasie składania ostatnich oświadczeń w niniejszej sprawie skarżący nadal był przydzielony do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego. Nie podniósł, że przeniesienie spowodowało zmianę jego wynagrodzenia.

IV. WNIESIENIE SKARGI DO TRYBUNAŁU

30. W dniu 23 listopada 2019 r. skarżący nadał przesyłkę z oryginałem skargi u polskiego państwowego operatora pocztowego, tj. w Poczcie Polskiej. Chociaż z informacji wynika, że paczka dotarła do Francji, nigdy nie została dostarczona do Trybunału.

31. W dniu 24 lutego 2020 r. Trybunał otrzymał pismo od pełnomocnika skarżącego z dnia 17 lutego 2020 r., w którym opisane zostały fakty istotne dla rozpoznania skargi, które pojawiły się od czasu nadania oryginału skargi.

32. W dniu 28 lutego 2020 r. Trybunał poinformował pełnomocnika skarżącego, że nie wpłynęła żadna skarga na nazwisko skarżącego i że skarżący powinien przedłożyć kopię skargi wraz z załącznikami i dokumentami potwierdzającymi datę pierwotnego jej wysłania.

33. Tego samego dnia pełnomocnik skarżącego złożył reklamację do Poczty Polskiej w związku z zaginięciem przesyłki nadanej w dniu 23 listopada 2019 r.

34. W dniu 2 marca 2020 r. pełnomocnik skarżącego nadał do Trybunału przesyłkę z kopią oryginału skargi wraz z załącznikami oraz dokumentami dotyczącymi pierwotnej daty nadania, w tym kopią dokumentu pocztowego potwierdzającego pierwotną datę nadania oraz kopią reklamacji złożonej w Poczcie Polskiej przez pełnomocnika skarżącego. Przesyłka ta wpłynęła do Trybunału w dniu 10 marca 2020 r. (datę tę odciśnięto datownikiem na egzemplarzu skargi).

35. W dniu 21 maja 2020 r. Poczta Polska uznała reklamację złożoną przez pełnomocnika skarżącego w dniu 28 lutego 2020 r. za uzasadnioną, bowiem pierwotna przesyłka nadana w dniu 23 listopada 2019 r. została uznana za zagubioną w transporcie po tym, jak dowieziono ją do Francji.

WŁAŚCIWE RAMY PRAWNE I PRAKTYKA

I. PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

A. Prawo krajowe

1. Prawo krajowe dotychczas podsumowane

36. Odpowiednie przepisy prawa krajowego dotyczące funkcjonowania sądownictwa i KRS zostały podsumowane w poprzednich wyrokach Trybunału w sprawach *Reczkowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 43447/19, §§ 59–70, 22 lipca 2021 r.); *Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce* (skarga nr 1469/20, §§ 95–104, 3 lutego 2022 r.); *Grzęda przeciwko Polsce* ([WI], skarga nr 43572/18, §§ 64–76, 15 marca 2022 r.); *Juszczyszyn przeciwko Polsce* (*op. cit.*, §§ 83–94); oraz *Pająk i Inni przeciwko Polsce* (skarga nr 25226/18 i 3 inne, § 22, 24 października 2023 r.).

2. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych

(a) Przepisy dotyczące podziału czynności, w tym przydziału sędziów do wydziałów

37. Odpowiednie przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, czyli „ustawy z 2001 r.”, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 10 sierpnia 2018 r., w istotnym zakresie stanowiły, co następuje:

Art. 22a

„§ 1. [...] prezes [danego] sądu okręgowego w [tym] sądzie okręgowym i sądach rejonowych, działających w [jego] okręgu sądowym, ustala, po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu, najpóźniej do końca listopada każdego roku, podział czynności, który określa:

1) przydział sędziów [...] do wydziałów sądu,

2) zakres obowiązków sędziów [...] i sposób ich uczestniczenia w przydziale spraw, [...]

– przy uwzględnieniu specjalizacji sędziów [...] w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, konieczności zapewnienia właściwego rozmieszczenia [kadry orzeczniczej] w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeby zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego.

[...]

§ 4. Prezes [danego] sądu może ustalić nowy podział czynności w całości lub części w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym względy, o których mowa w § 1. [...]

§ 4a. Przeniesienie sędziego do innego wydziału wymaga zgody sędziego.

§ 4b. Nie wymaga zgody sędziego przeniesienie go do innego wydziału, jeżeli:

1) przeniesienie następuje do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu;

2) żaden inny sędzia w wydziale, z którego następuje przeniesienie, nie wyraził zgody na przeniesienie; [...]

4c. Przepisów § 4b pkt 1 i 2 nie stosuje się do sędziego, którego w okresie trzech lat przeniesiono do innego wydziału bez jego zgody. Przy przeniesieniu sędziego do innego wydziału bez jego zgody w przypadku, o którym mowa w § 4b pkt 2, bierze się pod uwagę w szczególności staż pracy sędziów w wydziale, z którego następuje przeniesienie.

§ 5. Sędzia [...], w przypadku zmiany podziału czynności skutkującej zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu, może odwołać się do kolegium [właściwego] sądu apelacyjnego, w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków.

§ 6. Kolegium sądu niezwłocznie podejmuje uchwałę uwzględniającą albo oddalającą odwołanie sędziego [...], mając na uwadze względy, o których mowa w § 1. Przed podjęciem uchwały kolegium wysłucha sędziego [...], jeżeli odwołanie zawiera taki wniosek i sędzia [...] mogą stawić się na posiedzenie kolegium. Do czasu podjęcia uchwały sędzia [...] wykonuje obowiązki dotychczasowe.

Art. 31

„§ 1. Kolegium [właściwego] sądu okręgowego realizuje zadania określone w ustawie, a ponadto:

[...]

4) wyraża opinię w sprawach osobowych sędziów sądu okręgowego [i] sędziów sądów rejonowych [...]".

38. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw wprowadzono zmiany (które weszły w życie w dniu 10 sierpnia 2018 r.) do odpowiednich przepisów ustawy z 2001 r., przedstawione w poniższych paragrafach.

39. Podział czynności w sądach rejonowych miał być odtąd ustalany przez prezesa właściwego sądu rejonowego (a nie przez prezesa sądu okręgowego), po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu okręgowego (zmiana art. 22a § 1 w zw. z niezmienionym art. 31 § 1 pkt 4 ustawy z 2001 r., cytowanym w paragraf 37 powyżej).

40. Zmianie uległ również organ właściwy do rozpoznawania odwołań w przedmiocie zmian w podziale czynności skutkujących zmianą zakresu obowiązków sędziego – kolegia poszczególnych sądów zostały zastąpione KRS, odtąd jedynym właściwym organem odwoławczym. Prawo do odwołania zostało wyraźnie wyłączone m.in. w przypadkach, gdy przeniesienie dotyczyło wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu (art. 22a § 5 ustawy z 2001 r.).

41. Zmieniono również procedurę odwoławczą (art. 22a § 6 ustawy z 2001 r.). Odwołania miały być teraz wnoszone za pośrednictwem prezesa sądu, który dokonał podziału czynności objętego odwołaniem, i przekazywane przez niego KRS w terminie 14 dni wraz ze stanowiskiem w sprawie. Ponadto wyraźnie przewidziano, że KRS nie jest zobowiązana do uzasadniania swoich uchwał w takich sprawach. Wcześniejszy wymóg

wysłuchania zainteresowanego sędziego przed podjęciem uchwały, w przypadku gdy sędzia skierował taki wniosek i mógł stawić się na posiedzeniu, został zniesiony. Od uchwały KRS nie przysługuje dalsze odwołanie.

(b) Przepisy o nadzorze administracyjnym sprawowanym przez prezesów sądów okręgowych

42. Odpowiednie przepisy ustawy z 2001 r. dotyczące nadzoru administracyjnego sprawowanego przez prezesów sądów okręgowych nad czynnościami administracyjnymi sądów rejonowych działających w okręgu stanowią, co następuje:

Art. 37

„§ 1. Czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego prezes sądu może powierzyć sędziemu wizytatorowi, a także, z zastrzeżeniem art. 37c, wiceprezesowi sądu, przewodniczącemu wydziału, a także, w uzasadnionych przypadkach, innemu wyznaczonemu sędziemu [...]. Osoby sprawujące wewnętrzny nadzór administracyjny mają prawo wglądu w czynności sądów, mogą żądać wyjaśnień oraz usunięcia uchybień oraz być obecne na rozprawie toczącej się z wyłączeniem jawności.

[...]

§ 3. Prezes sądu uchyla czynności administracyjne niezgodne z prawem, naruszające sprawność postępowania sądowego lub z innych przyczyn niecelowe".

Art. 37a

„§ 2. Prezes sądu okręgowego sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu okręgowego oraz sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym".

B. Praktyka krajowa

1. Praktyka krajowa już zreferowana

43. Odpowiednia praktyka krajowa dotycząca funkcjonowania sądownictwa i KRS została podsumowana w wyrokach w sprawach *Reczkowicz* (§§ 71–125), *Advance Pharma sp. z o.o.* (§§ 110–169), *Grzęda* (§§ 77–119) oraz *Juszczyszyn* (§§ 95–106); wszystkie z nich przytoczono powyżej.

2. Krajowe orzecznictwo dotyczące dopuszczalności odwołań od przeniesienia sędziów

44. W dniu 25 września 2019 r. Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego („IKNSP", zob. *Dolińska–Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, §§ 353–354, 8 listopada 2021 r.), wydała decyzję w sprawie o sygn. akt I NO 42/19, dotyczącej

odwołania wniesionego przez sędzię w przedmiocie zmiany podziału czynności (tj. przeniesienia jej z wydziału karnego do wydziału cywilnego tego samego sądu). Wnosząca odwołanie twierdziła, że zmiana ustawy z 2001 r., która wyraźnie wyłączyła prawo do odwołania się od odpowiednich uchwał KRS (zob. paragraf 41 powyżej), była niezgodna z Konstytucją. Stosując kwestionowane nowe brzmienie art. 22a § 6 ustawy z 2001 r., IKNSP odrzuciła jednak odwołanie jako niedopuszczalne.

45. IKNSP Sądu Najwyższego kierowała się tym samym podejściem w później wydanych orzeczeniach (np. postanowienie z dnia 9 czerwca 2020 r., sygn. akt I NO 173/19; postanowienie z dnia 8 grudnia 2020 r., sygn. akt I NO 76/20).

II. MATERIAŁY MIĘDZYNARODOWE

A. Materiał już zreferowany

46. Odpowiednie materiały międzynarodowe zostały przedstawione w wyrokach w sprawach *Bilgen przeciwko Turcji* (skarga nr 1571/07, §§ 32–38, 9 marca 2021 r.); *Reczkowicz* (*op. cit.*, §§ 126–176); *Advance Pharma sp. z o.o.* (*op. cit.*, §§ 170–225); *Grzęda* (*op. cit.*, §§ 120–167); *Juszczyszyn* (*op. cit.*, §§ 107–129); oraz *Pająk i Inni* (*op. cit.*, §§ 54–79).

B. Rada Europy

Opinia Komisji Weneckiej z 2017 r. w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy z 2001 r.

47. Komisja Wenecka w opinii dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym zgłoszonego przez Prezydenta RP oraz ustawy o ustroju sądów powszechnych, którą przyjęła na 113. sesji plenarnej (Wenecja, 8–9 grudnia 2017 r., CDL–AD (2017)031), zauważyła, w zakresie w jakim jest to istotne, co następuje:

> „**2. Uprawnienia prezesów sądów**
>
> 121. Jak wykazano powyżej, [Ministrowi Sprawiedliwości] przysługują szerokie uprawnienia w stosunku do prezesów sądów. Są one zwłaszcza istotne ze względu na szczególną rolę, jaką prezesi sądów odgrywają w polskim wymiarze sprawiedliwości.
>
> 122. Art. 22 § 1 pkt 1 lit. b ustawy (który pozostał niezmieniony) stanowi, że prezes „jest zwierzchnikiem służbowym sędziów" i pracowników sądu. Prezesi sądów są uprawnieni do zwalniania z funkcji przewodniczących wydziałów, ich zastępców, kierowników sekcji i sędziów wizytatorów – i to pomimo opinii kolegium sądu (znowelizowany art. 11 § 3). Są uprawnieni do przydziału sędziów do wydziałów i określania ich obowiązków (art. 22a § 1 pkt 1). Prezesi sądów apelacyjnych mogą prezesom sądów niższej instancji zwrócić „uwagę na piśmie" dotyczącą „uchybień w zakresie kierowania sądem", z czym może się wiązać kara finansowa (art. 37e).

123. Co najważniejsze, prezesi sądów mają szerokie (i luźno zdefiniowane) uprawnienia związane z przydziałem spraw sędziom, odbieraniem spraw i zmienianiem składów sądu. I tak, na przykład, zgodnie z art. 45 (który pozostał niezmieniony) prezesi sądów mogą zastąpić sędziego rozpoznającego sprawę innym sędzią w celu zapewnienia „sprawności postępowania". Zgodnie ze znowelizowanym art. 47 § 1 prezes sądu może przydzielić dodatkowego sędziego lub dwóch do sprawy, jeżeli „istnieje prawdopodobieństwo, że będzie ona trwać czas dłuższy". Zgodnie z art. 47b (niezmienionym) prezes może zmienić skład sądu „w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie" (zob. §§ 1 i 3). Wygląda na to, że prezesi mogą korzystać z tych uprawnień bez kontroli.

124. Uprawnienia prezesów sądów w Polsce można wymieniać dalej: zarządzają oni kontrole wewnętrzne, obejmujące wszystkie „czynności sądów", wyznaczają sędziów wizytatorów (art. 37), „badają sprawność postępowania w poszczególnych sprawach" (art. 37b) itp.

125. Krótko mówiąc, w Polsce prezesi sądów mają szerokie, a w wielu przypadkach nawet za daleko idące uprawnienia. Fakt ten sam w sobie budzi obawy, ale jest szczególnie niepokojący w świetle hierarchicznego systemu relacji między prezesami sądów różnych instancji i ich podwładności wobec [Ministra Sprawiedliwości]. Komisja Wenecka ponownie zwraca uwagę, że [Minister Sprawiedliwości] jest odpowiedzialny za kształtowanie i prowadzenie polityki karnej, a jednocześnie ma szerokie uprawnienia wobec prezesów sądów. W takim modelu [Minister Sprawiedliwości] może ulec pokusie wykorzystania prezesów sądów do wywierania nacisku na cały system sądownictwa.

126. Niebezpieczeństwo to może zostać zmniejszone, jeśli KRS wstąpi w rolę dotychczas przypisywaną [Ministrowi Sprawiedliwości]. Rozwiązanie to sprawdziłoby się jednak tylko, gdy sama KRS nie będzie znajdować się pod całkowitą kontrolą większości parlamentarnej i będzie mieć zrównoważony skład, co wymagałoby rezygnacji z proponowanej obecnie reformy KRS".

C. Unia Europejska

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) w sprawie W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie), C-487/19, EU:C:2021:798

48. W okresie, którego dotyczy wyrok, pan W.Ż. był sędzią Sądu Okręgowego w Krakowie. W dniu 27 sierpnia 2018 r. prezes tego sądu postanowił o przeniesieniu W.Ż. z wydziału odwoławczego do wydziału cywilnego pierwszej instancji. W.Ż. odebrał swoje przeniesienie jako *de facto* degradację i odwołał się od tej decyzji do KRS.

49. Po tym, jak KRS wydała uchwałę, w której umorzyła postępowanie w sprawie W.Ż., złożył on kolejne odwołanie do Sądu Najwyższego (więcej szczegółów na temat tej sprawy, zob. *Advance Pharma sp. z o.o.*, *op. cit.*, §§ 144–149 i §§ 214–216). W czasie, gdy sprawa W.Ż. była rozpoznawana, Sąd Najwyższy złożył do TSUE wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

50. W dniu 6 października 2021 r. TSUE wydał wyrok (*W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie)*, C–487/19, EU:C:2021:798), w którym przedstawił następujące uwagi dotyczące przeniesienia W.Ż.:

„114. Tymczasem przeniesienie sędziego bez jego zgody do innego sądu lub – jak to miało miejsce w sprawie w postępowaniu głównym – przeniesienie sędziego bez jego zgody między dwoma wydziałami tego samego sądu także mogą naruszać zasady nieusuwalności i niezawisłości sędziów.

115. Takie przeniesienia mogą bowiem stanowić środek służący kontrolowaniu treści orzeczeń sądowych, ponieważ nie tylko mogą one wpływać na zakres spraw przydzielanych danym sędziom do rozpoznania i prowadzenie spraw, które mają oni w swoim referacie, ale również mogą one mieć istotne następstwa dla życia i kariery tych sędziów oraz wywoływać skutki analogiczne do tych, z którymi wiążą się kary dyscyplinarne.

116. Dokonawszy przeglądu różnych międzynarodowych instrumentów odnoszących się do problematyki przeniesień sędziowskich, Europejski Trybunał Praw Człowieka wskazał, że tego rodzaju instrumenty dążą do potwierdzenia prawa osób sprawujących władzę sądowniczą do ochrony przed arbitralnym przenoszeniem będącej dopełnieniem niezawisłości sędziowskiej. W tym względzie Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreślił między innymi znaczenie gwarancji proceduralnych oraz możliwości zaskarżenia na drodze sądowej decyzji mających wpływ na karierę sędziów, w tym ich status, a w szczególności decyzji o przenoszeniu sędziów bez ich zgody, tak aby zagwarantować, by ich niezawisłość nie była zagrożona wskutek nieuprawnionych nacisków zewnętrznych (zob. podobnie wyrok ETPC z dnia 9 marca 2021 r. w sprawie Bilgen przeciwko Turcji, CE:ECHR:2021:0309JUD000157107, §§ 63, 96).

117. Zważywszy na powyższe, należy stwierdzić, że wymóg niezawisłości sędziowskiej, wywodzony z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE odczytywanego w świetle art. 47 karty praw podstawowych, oznacza, że system regulujący przeniesienie sędziego bez jego zgody musi zawierać, podobnie jak przepisy z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej, w szczególności gwarancje niezbędne do wyłączenia wszelkiego ryzyka, że ta niezawisłość zostanie zagrożona poprzez bezpośrednie lub pośrednie ingerencje z zewnątrz. Wynika stąd, że reguły i zasady przypomniane w pkt 113 niniejszego wyroku odnoszące się do systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów powinny, *mutatis mutandis*, znaleźć także zastosowanie do takiego systemu przeniesień.

118. A zatem istotne jest to, aby środki w postaci przeniesienia sędziego bez jego zgody – nawet gdy są one, jak w kontekście sprawy w postępowaniu głównym, przyjmowane przez prezesa sądu, w którym orzeka dany sędzia, w oderwaniu od systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów – mogły być podejmowane wyłącznie z uzasadnionych powodów związanych w szczególności z wykorzystaniem dostępnych zasobów pozwalających na zapewnienie należytego sprawowania wymiaru sprawiedliwości oraz aby takie decyzje mogły podlegać zaskarżeniu na drodze sądowej zgodnie z procedurą w pełni gwarantującą prawa potwierdzone w art. 47 i 48 karty praw podstawowych, w tym prawo do obrony.

119. Co się tyczy kontekstu sprawy w postępowaniu głównym, Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał przed Trybunałem, po pierwsze, że decyzja o przeniesieniu, od której odwołał się W.Ż., została przez niego odebrana jako nieuzasadniona degradacja, ponieważ miał on zostać przeniesiony z wydziału cywilnego sądu okręgowego orzekającego w sprawach odwoławczych do wydziału cywilnego tego

sądu orzekającego w pierwszej instancji, po drugie, że W.Ż. był członkiem i rzecznikiem poprzedniej KRS i jest znany z tego, że publicznie wyrażał krytykę niedawnych reform polskiego wymiaru sprawiedliwości, oraz, po trzecie, że prezes sądu, który zdecydował o przeniesieniu, którego dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, został powołany przez Ministra Sprawiedliwości wedle jego swobodnego uznania na podstawie art. 24 § 1 u.p.u.s.p. w trakcie trwania kadencji poprzedniego prezesa tego sądu. Przypominając, że odwołanie wniesione przez W.Ż. od wspomnianej decyzji o przeniesieniu pozostało bez rozpoznania na mocy spornej uchwały, Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił również uwagę w tym kontekście, wtórując zarazem wątpliwościom wyrażonym w tym względzie przez sąd odsyłający, że nowa KRS, która przyjęła tę uchwałę, nie jest organem niezależnym.

120. O ile do kompetencji Trybunału, do którego zwrócono się, jak w niniejszej sprawie, w trybie prejudycjalnym, nie należy przeprowadzenie weryfikacji, w jakim stopniu takie okoliczności lub niektóre z nich zostały faktycznie potwierdzone, o tyle w każdym wypadku, aby zapewnić możliwość wniesienia skutecznego środka prawnego do sądu od decyzji o przeniesieniu sędziego bez jego zgody takiej jak ta, której dotyczy postępowanie główne, konieczne jest, by niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony na mocy ustawy mógł, zgodnie z procedurą w pełni gwarantującą prawa potwierdzone w art. 47 i 48 karty praw podstawowych, przeprowadzić kontrolę zasadności tej decyzji oraz zasadności decyzji o umorzeniu postępowania przyjętej przez organ taki jak KRS w ramach odwołania wniesionego od wspomnianej decyzji o przeniesieniu".

PRAWO

I. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 6 UST. 1 KONWENCJI W ZAKRESIE KONTROLI DECYZJI DOTYCZĄCEJ PRZENIESIENIA SKARŻĄCEGO

51. Skarżący zarzucił na podstawie art. 6 ust. 1 Konwencji, że jego prawo do ochrony i poszanowania jego indywidualnej niezawisłości przez władze państwowe oraz jego prawo do kontroli decyzji o przeniesieniu przez niezależny i bezstronny organ nie były poszanowane w postępowaniu dotyczącym jego przeniesienia, zarówno jeżeli chodzi o postępowanie prowadzone przed KRS, jak i w zakresie, w jakim nie przeprowadzono kontroli sądowej uchwały KRS z dnia 25 lipca 2019 r. oddalającej jego odwołanie od przeniesienia.

Istotna część art. 6 ust. 1 Konwencji stanowi:

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego [...] rozpatrzenia jego sprawy [...] przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym […]".

A. Dopuszczalność

1. Możliwość zastosowania art. 6 Konwencji w aspekcie cywilnym do sporu dotyczącego przeniesienia sędziego do innego wydziału tego samego sądu

(a) Stanowiska stron

(i) Stanowisko rządu

52. Rząd twierdził, że art. 6 ust. 1 Konwencji nie miał zastosowania do przedmiotowego postępowania w aspekcie cywilnym. Po pierwsze argumentował, że w polskim prawie nie istnieje prawo podmiotowe sędziego „do zajmowania określonego stanowiska w określonym sądzie". Po drugie rząd twierdził, że prawo dochodzone przez skarżącego miało charakter nie cywilny, lecz publicznoprawny, a zatem było wyłączone z zakresu stosowania art. 6 ust. 1 Konwencji na warunkach określonych w wyroku w sprawie *Vilho Eskelinen i Inni przeciwko Finlandii* [WI] (skarga nr 63235/00, ETPC 2007–II). W tym kontekście rząd podniósł, że oba kryteria testu z wyroku w sprawie *Eskelinen* zostały spełnione, ponieważ 1) w prawie krajowym wyraźnie wyłączono kontrolę sądową uchwał KRS w sprawie odwołań wniesionych przez sędziów w przedmiocie podziału czynności, w tym przeniesienia do innych wydziałów tego samego sądu; a 2) wyłączenie to było uzasadnione w oparciu o obiektywne przesłanki interesu państwa, w szczególności w celu zapewnienia sprawnego i skutecznego zarządzania pracownikami sądu.

(ii) Stanowisko skarżącego

53. Skarżący w odpowiedzi podtrzymał stanowisko, iż art. 6 ust. 1 Konwencji w aspekcie cywilnym miał zastosowanie do zaskarżonego postępowania. Przyznał, że prawo krajowe nie przewiduje prawa podmiotowego sędziego do zajmowania określonego stanowiska w danym sądzie, ale twierdził, że nigdy nie powoływał się na takie prawo. Zamiast tego powołał się na prawo do poszanowania i ochrony jego indywidualnej niezawisłości, a także na proceduralne prawo dostępu do sądu w przypadku arbitralnych zmian jego sytuacji zawodowej, co w jego przypadku dotyczyło przeniesienia do innego wydziału w Sądzie Rejonowym. Odnosząc się do charakteru tego prawa, skarżący powołał się na wyrok Trybunału w sprawie *Eskelinen*, w którym zastosowano art. 6 Konwencji do różnych sporów dotyczących sędziów. Skarżący przyznał, że pierwszy warunek testu z wyroku w sprawie *Eskelinen* został spełniony (w zakresie, w jakim prawo krajowe nie przewidywało sądowej kontroli decyzji o przeniesieniu), ale nie zgodził się co do rzekomo uzasadnionego charakteru wyłączenia. W tym kontekście podniósł, iż nigdy nie kwestionował, że istnieje potrzeba, aby prezesi sądów podejmowali decyzje administracyjne lub zarządcze, mające na celu zapewnienie prawidłowego wymiaru sprawiedliwości,

i argumentował, że decyzje te, w zakresie, w jakim dotyczą podziału czynności sądu między poszczególnych sędziów, powinny podlegać ścisłej kontroli niezawisłego sądu. Taka kontrola powinna obejmować przestrzeganie zasad proceduralnych w celu wykluczenia arbitralności i niezgodności z obowiązującymi przepisami. W tym kontekście skarżący podniósł, że jego zdaniem nie tylko rząd nie wykazał żadnych obiektywnych powodów, które uzasadniałyby wyłączenie kontroli sądowej, ale, wręcz przeciwnie, konieczność zagwarantowania mu prawa do sądu była jeszcze większa ze względu na następujące okoliczności sprawy: i) arbitralne powołanie Prezesa Sądu Rejonowego przez Ministra Sprawiedliwości, ii) naruszenia przepisów proceduralnych w odniesieniu do decyzji o przeniesieniu skarżącego, iii) rozpatrzenie odwołania skarżącego przez KRS w nowym składzie, również z naruszeniem obowiązującego prawa oraz zasad rzetelności i niezawisłości.

(iii) Dalsze uwagi stron

54. W dodatkowych uwagach skarżący oparł się na tym, co uznał za nowo odkryte informacje faktyczne dotyczące jego sprawy, a mianowicie na artykułach prasowych opublikowanych w dniu 17 maja 2022 r., w których doniesiono, że w 2019 r. sędziowie powiązani z Ministerstwem Sprawiedliwości omawiali sprawę skarżącego na grupie dyskusyjnej na komunikatorze. Z artykułów wynika, że 2 marca 2019 r. jeden z członków grupy napisał: „Zrób coś z tym Bilińskim". W odpowiedzi inny członek – z ustaleń dziennikarzy sędzia M. Mitera (tj. Prezes Sądu Rejonowego – zob. paragraf 10 powyżej), podobno odpowiedział: „Przeniosę [go] do [Wydziału Rodzinnego... albo [może raczej] MS [Ministerstwa Sprawiedliwości]?".

55. Skarżący podniósł, że rozmowa toczyła się w czasie, gdy skarżący nadal orzekał w XI Wydziale Karnym Sądu Rejonowego i wydawał wyroki, w których uniewinniał protestujących, uczestniczących w antyrządowych wydarzeniach i zgromadzeniach.

56. Na podstawie powyższych informacji skarżący twierdził, że wiadomości opublikowane przez media ukazywały rzeczywiste przyczyny jego przeniesienia. Skarżący podkreślił, że korespondencja miała miejsce przed wydaniem przez Ministra Sprawiedliwości zarządzenia znoszącego XI Wydział Karny, w którym orzekał skarżący (zob. paragraf 12 powyżej).

57. W odpowiedzi rząd kwestionował twierdzenia skarżącego, które uznał za daleko idące przypuszczenia. Twierdził ponadto, że sądy krajowe wydały orzeczenia w związku z tymi artykułami. Rząd nie przedstawił jednak żadnych dokumentów ani nawet szczegółowych informacji wskazujących na to, że którekolwiek z tych orzeczeń dotyczyło elementów, na które powołuje się skarżący. Podsumowując, rząd argumentował, że Trybunał nie powinien opierać się na artykułach prasowych cytowanych przez skarżącego.

(b) Ocena Trybunału

(i) Zasady ogólne

58. Odpowiednie zasady ogólne dotyczące możliwości stosowania art. 6 Konwencji w kontekście sporów dotyczących powoływania, kariery zawodowej i odwoływania sędziów zostały podsumowane przez Trybunał w wyrokach w sprawach *Baka przeciwko Węgrom* [WI] (skarga nr 20261/12, §§ 100–106, 23 czerwca 2016 r.) i *Grzęda* (*op. cit.* §§ 257–264); zob. również w związku z tym wyroki w sprawach *Dolińska-Ficek i Ozimek* (*op. cit.*, §§ 220–228), *Gumenyuk i Inni przeciwko Ukrainie* (skarga nr 11423/19, §§ 44–59, 22 lipca 2021 r.); *Eminağaoğlu przeciwko Turcji* (skarga nr 76521/12, §§ 59–63, 9 marca 2021 r.); oraz *Bilgen przeciwko Turcji* (skarga nr 1571/07, §§ 47–52 i 65–68, 9 marca 2021 r.).

(ii) Zastosowanie powyższych zasad do niniejszej sprawy

59. W świetle odpowiednich zasad ogólnych, w celu ustalenia możliwości zastosowania art. 6 do postępowania dotyczącego przeniesienia skarżącego, Trybunał musi zbadać i) czy prawo, na które powołuje się skarżący, istnieje i można o nim powiedzieć – w oparciu o co najmniej uprawdopodobnione przesłanki (*arguable grounds*) – że jest uznawane w przepisach krajowych, oraz ii) czy przedmiotowe prawo jest prawem „cywilnym" w rozumieniu tego postanowienia Konwencji.

(α) Istnienie prawa

60. Trybunał przyznaje, że wbrew twierdzeniom rządu skarżący nie dochodził przed nim prawa do zajmowania określonego stanowiska w danym sądzie lub konkretniej, ogólnego prawa do nieprzenoszenia do innego wydziału danego sądu. Zamiast tego powołał się na prawo do poszanowania i ochrony jego indywidualnej niezawisłości, a także na przysługujące mu proceduralne prawo dostępu do sądu w celu zakwestionowania wszelkich arbitralnych zmian w jego sytuacji zawodowej. Trybunał zauważa ponadto, że w odwołaniu wniesionym do KRS (zob. paragraf 18 powyżej) skarżący wyraźnie zarzucił, że decyzja o przeniesieniu stanowiła naruszenie jego niezawisłości sędziowskiej i zakazu arbitralnego przenoszenia sędziego z jednego wydziału do drugiego.

61. Sprawa dotyczy zatem, z punktu widzenia art. 6 ust. 1 Konwencji, prawa członka wymiaru sprawiedliwości do dostępu do sądu i prawa do sprawiedliwego postępowania w celu złożenia skargi na zasadność niezgodnego z prawem przeniesienia go między różnymi wydziałami tego samego sądu, co miało wpływ na warunki jego zatrudnienia (por. *Bilgen*, *op. cit.*, § 57). W związku z tym przy rozstrzyganiu, czy skarżący mógł w uprawdopodobniony sposób (*arguably)* powołać się na „prawo" ze skutkiem w postaci możliwości zastosowania art. 6 Konwencji, nie chodzi o to, czy w polskim systemie prawnym istniało prawo do gwarancji

specjalizacji sędziowskiej, ale o to, czy istniała uprawdopodobniona podstawa (*arguable basis*), na której można było dochodzić prawa do ochrony przed arbitralnym przeniesieniem między dwoma wydziałami tego samego sądu, orzekającymi w sprawach z innych gałęzi prawa (*ibid*.).

62. Trybunał przy wielu okazjach podkreślał szczególną rolę społeczną władzy sądowniczej, która jako gwarant sprawiedliwości, a więc fundamentalnej wartości w praworządnym państwie, musi cieszyć się zaufaniem publicznym, jeżeli ma z powodzeniem realizować swoje zadania (zob. *Baka*, *op. cit.*, § 165 z dalszymi odniesieniami). Podobnie Trybunał nie znajdował powodu, dla którego względy te nie powinny być brane pod uwagę w sprawach dotyczących prawa dostępu do sądu dla przedstawicieli władzy sądowniczej w sprawach dotyczących ich statusu lub kariery zawodowej (zob. *Bilgen*, *op. cit.*, § 58). Ze względu na znaczące miejsce, jakie władza sądownicza zajmuje wśród organów państwowych w demokratycznym społeczeństwie, a także na rosnącą wagę przywiązywaną do podziału władzy i konieczności zabezpieczenia niezależności władzy sądowniczej (zob. *Ramos Nunes de Carvalho e Sá przeciwko Portugalii* [WI], skarga nr 55391/13 i 2 inne, § 196, 6 listopada 2018 r.), Trybunał musi zwracać szczególną uwagę na ochronę przedstawicieli władzy sądowniczej przed środkami wpływającymi na ich status lub karierę zawodową, które mogą zagrozić ich niezawisłości i autonomii sędziowskiej (zob. *Bilgen*, *op. cit.*, § 58).

63. Przechodząc do przepisów prawa krajowego, Trybunał zauważa, że w art. 180 Konstytucji RP zapisana jest zasada nieusuwalności sędziów. W szczególności drugi ustęp tego przepisu konstytucyjnego stanowi konkretnie, że „złożenie sędziego z urzędu, zawieszenie w urzędowaniu, przeniesienie do innej siedziby lub na inne stanowisko wbrew jego woli może nastąpić jedynie na mocy orzeczenia sądu i tylko w przypadkach określonych w ustawie". Chociaż nie jest zadaniem Trybunału rozstrzyganie, czy przydział sędziego wbrew jego woli do innego wydziału tego samego sądu należy uznać za „przeniesienie na inne stanowisko" na podstawie tego przepisu Konstytucji, Trybunał zauważa, że zasady niezależności sądownictwa (wynikające bezpośrednio z art. 173 Konstytucji) i nieusuwalności sędziów (zagwarantowane w wyżej przywołanym art. 180 Konstytucji) są dobrze zakorzenione w prawie krajowym. Mając to na uwadze, Trybunał zauważa ponadto, że Konstytucja stanowi, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym (art. 2), w którym organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (art. 7). Wreszcie Konstytucja stanowi (w art. 77 ust. 2), że „ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw".

64. W związku z tym Trybunał uznaje za istotne przepisy ustawy z 2001 r. w zakresie, w jakim regulują one przydział obowiązków sędziom, a w szczególności przydział sędziów do wydziałów (zob. paragrafy 37–41

powyżej). Na wstępie Trybunał z zaniepokojeniem zauważa, że nowelizacja ustawy z 2001 r., do której doszło w 2018 r. (zob. paragrafy 38–41 powyżej) wydają się rozszerzać uprawnienia prezesów sądów (które zostały uznane za szerokie w odpowiedniej opinii Komisji Weneckiej jeszcze przed przyjęciem zmian, zob. paragraf 47 powyżej), jednocześnie ograniczając prawa sędziów, których dotyczą ich decyzje, w szczególności w odniesieniu do prawa do odwołania ogółem i szczególnych praw proceduralnych w ramach zmodyfikowanej procedury odwoławczej (zob. paragrafy 40–41 powyżej).

65. W związku z powyższym Trybunał podkreśla, że nawet w znowelizowanej wersji, mającej zastosowanie do sytuacji skarżącego, ustawa z 2001 r. nadal wymagała co do zasady, aby przeniesienie między wydziałami odbywało się za zgodą danego sędziego (art. 22a § 4a ustawy z 2001 r.). Przeniesienie bez zgody było dozwolone tylko w ograniczonych okolicznościach. W tym względzie Trybunał z niepokojem odnotowuje okoliczności przytoczone przez Rzecznika Praw Obywatelskich w jego piśmie do Prezesa Sądu Rejonowego (zob. paragraf 21 powyżej) w zakresie, w jakim okazało się, że doświadczona sędzia Wydziału Rodzinnego została przeniesiona, wbrew jej woli, do Wydziału Cywilnego tego samego sądu, tworząc w ten sposób wakat, który miał zostać wypełniony w drodze przeniesienia skarżącego.

66. Czytając powyższe przepisy w świetle wspomnianych powyżej gwarancji konstytucyjnych, nie można stwierdzić, że Prezes Sądu Rejonowego miał nieograniczoną swobodę w kwestii przenoszenia sędziów, w ramach której mógłby przenieść skarżącego wbrew jego woli i bez podania jakichkolwiek powodów (zob. paragraf 16 powyżej). Trybunał odnotowuje w tym względzie argument skarżącego, że – jak zauważył Rzecznik Praw Obywatelskich (zob. paragraf 21 powyżej) – skarżący nie był sędzią o najkrótszym stażu pracy w swoim pierwotnym wydziale, a zatem nie uwzględniono tego faktu przy podejmowaniu decyzji o przeniesieniu zgodnie z wymogami art. 22a § 4c ustawy z 2001 r. Trybunał stwierdza, że na tej podstawie i przy braku pisemnego uzasadnienia dotyczącego tej kwestii skarżący, którego wydajność i zachowanie nie zostały zakwestionowane, mógł argumentować, że jego przeniesienie nie było zgodne z przepisami prawa krajowego (por. *Bilgen*, *op. cit.*, § 61).

67. W tym kontekście Trybunał powtarza, że uznał już wcześniej prawo przedstawiciela systemu sądownictwa do ochrony przed arbitralnym przeniesieniem, potwierdzone normami międzynarodowymi (zob. *Bilgen*, *op. cit.*, § 63), aczkolwiek w sprawie dotyczącej przeniesienia między dwoma różnymi sądami. Należy więc ustalić, czy prawo to może obejmować przeniesienie między dwoma wydziałami tego samego sądu.

68. W tym zakresie Trybunał w pełni podziela ustalenia TSUE, poczynione w wyroku z dnia 6 października 2021 r. (w sprawie *W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego –*

Powołanie); zob. paragrafy 48–50 powyżej), że przeniesienie sędziego bez jego zgody między dwoma wydziałami tego samego sądu może potencjalnie podważyć zasady nieusuwalności sędziów i niezawisłości sędziowskiej.

69. Niniejsza sprawa dotyczy przymusowego przeniesienia skarżącego z jednego wydziału do innego wydziału tego samego sądu, przy czym w wydziałach tych rozpoznawane są sprawy z innych gałęzi prawa. Odnosząc się zarówno do własnych ustaleń w sprawie *Bilgen* (*op. cit.*, § 63), jak i ustaleń TSUE w przywołanej wyżej sprawie, Trybunał uznaje, że ochrona niezawisłości sędziowskiej wymaga, aby ten sam poziom zabezpieczeń przed przymusowymi przeniesieniami przedstawicieli systemu sądownictwa miał zastosowanie do przeniesień między dwoma wydziałami tego samego sądu rozpoznającymi sprawy z innych gałęzi prawa, jak do przeniesień między różnymi sądami.

70. Mając to na uwadze, Trybunał podkreśla, że przedmiotowa sprawa dotyczy przeniesienia między dwoma wydziałami tego samego sądu, orzekającymi w sprawach z różnych gałęzi prawa, zaś sprawa *W. Ż.* (o której mowa w paragrafach 48–50 powyżej) dotyczyła przeniesienia między dwoma wydziałami tego samego sądu, rozpoznającymi sprawy z tej samej gałęzi prawa, ale w różnych instancjach. Trybunał zauważa natomiast, że w konkretnym kontekście polskiego systemu sądownictwa możliwe jest również przenoszenie sędziów między dwoma wydziałami tego samego sądu, które, choć są odrębne na poziomie organizacyjnym, są właściwe do rozpoznawania spraw z tej samej gałęzi prawa i w tej samej instancji. W takim przypadku, chociaż nie jest zadaniem Trybunału badanie przymusowych przeniesień sędziów w ujęciu abstrakcyjnym, Trybunał uznaje, że poziom zabezpieczeń omówiony w paragraf 69 powyżej może nie być wymagany. W tym kontekście Trybunał uznaje za stosowne powtórzyć, że uznał już, iż art. 6 Konwencji nie ma zastosowania do tymczasowego delegowania sędziego pokoju bez znaczącej zmiany w charakterze jego zadań i funkcji (zob. *Vanchev przeciwko Bułgarii* (dec.), skarga nr 28003/15, §§ 35–37, 30 stycznia 2024 r.).

71. Przechodząc do okoliczności niniejszej sprawy, Trybunał zauważa, że skarżący, który wcześniej orzekał w Wydziale Karnym Sądu Rejonowego, został przeniesiony wbrew jego woli do Wydziału Rodzinnego tego sądu, co spowodowało, że rozpoznawał sprawy z innej gałęzi prawa.

72. Aby skarżący mógł powołać się na prawo do ochrony przed arbitralnym przeniesieniem, Trybunał musi najpierw jednak ustalić, czy w konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy mógł on w sposób uprawniony podejrzewać, że w jego przeniesieniu występował element arbitralności, ponieważ tylko takie uprawnione podejrzenie może stanowić uprawdopodobnioną podstawę (*arguable basis*), na której można powołać się na prawo do ochrony przed arbitralnym przeniesieniem (zob. *Bilgen*, *op. cit.*, § 61).

73. W tym względzie Trybunał uznaje za godne uwagi następujące okoliczności, na które powołuje się skarżący. Po pierwsze skarżący wydał orzeczenia w kilku sprawach, które wywołały zainteresowanie opinii publicznej, jak również krytykę ze strony przedstawicieli ówczesnego rządu (zob. paragrafy 8–9 powyżej). Po drugie w rozpatrywanym okresie Prezes Sądu Rejonowego, przed powołaniem na to stanowisko, pełnił funkcję sędziego delegowanego do Ministerstwa Sprawiedliwości, którym kierował minister sprawiedliwości Z. Ziobro (zob. paragraf 10 powyżej), odpowiedzialny za zniesienie XI Wydziału Karnego Sądu Rejonowego (zob. paragraf 12 powyżej). Po trzecie Prezes Sądu Rejonowego przystąpił do przeniesienia, mimo że Kolegium Sądu Okręgowego w Warszawie odroczyło wyrażenie opinii w sprawie wniosku o przeniesienie (zob. paragraf 15 powyżej). Po czwarte Rzecznik Praw Obywatelskich zgłosił uzasadnione zastrzeżenia dotyczące okoliczności przeniesienia skarżącego, w swoim piśmie do Prezesa Sądu Rejonowego, na które nie otrzymał odpowiedzi, którą można by uznać za należycie odnoszącą się do tych zastrzeżeń (zob. paragrafy 21 oraz 51–52 powyżej).

74. Trybunał uważa, że w świetle wszystkich okoliczności wymienionych powyżej, skarżący mógł w sposób uprawniony podejrzewać, że w jego przeniesieniu w danym czasie występował element arbitralności. Trybunał z dużym zaniepokojeniem odnotowuje doniesienia medialne, przywołane przez skarżącego w jego uwagach (zob. paragraf 54 powyżej). Biorąc pod uwagę jednak, że okoliczności, o których mowa w paragrafie 73 powyżej, wystarczają do tego, by podejrzenie wystąpienia elementu arbitralności w przeniesieniu skarżącego było uprawnione, Trybunał nie uważa za konieczne odnoszenie się do zarzutów przedstawionych we wspomnianych doniesieniach medialnych lub wniosków wyciągniętych z nich przez skarżącego.

75. W związku z tym w konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy skarżący mógł powołać się na prawo do ochrony przed arbitralnym przeniesieniem pomiędzy dwoma wydziałami Sądu Rejonowego.

76. Z powyższych rozważań wynika, że „spór [*fr. contestation*] o prawo" w rozumieniu art. 6 ust. 1 można uznać za zaistniały w niniejszej sprawie. Pozostaje do ustalenia, czy charakter przedmiotowego prawa był cywilny.

(β) Cywilny charakter prawa: test z wyroku w sprawie *Eskelinen*

77. Kolejną kwestią wymagającą ustalenia jest to, czy „prawo", na które powołuje się skarżący, miało charakter „cywilny" w autonomicznym rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji. Trybunał powtarza, że test z wyroku w sprawie *Eskelinen*, mający na celu określenie charakteru przedmiotowego prawa, obejmuje dwa łączne warunki, które muszą zostać spełnione, aby państwo mogło powołać się przed Trybunałem na status skarżącego jako urzędnika służby cywilnej dla celów wyłączenia ochrony przewidzianej w art. 6: i) państwo w swoim prawie krajowym musi wyłączyć dostęp

do sądu; oraz ii) wyłączenie musi być uzasadnione w oparciu o obiektywne przesłanki interesu państwa (zob. *Vilho Eskelinen i Inni*, *op. cit.*, § 62, a także *Grzęda*, *op. cit.*, § 292).

78. Trybunał zauważa, że strony zgodnie twierdzą, iż prawo krajowe obowiązujące w rozpatrywanym okresie wyraźnie wyłączało kontrolę sądową decyzji dotyczących przymusowego przeniesienia sędziego między wydziałami tego samego sądu, a zatem pierwszy warunek testu z wyroku w sprawie *Eskelinen* został spełniony. Trybunał nie widzi powodu, aby dalej badać tę kwestię, ponieważ w każdym razie istnieją podstawy, aby orzec, że drugi warunek testu z wyroku w sprawie *Eskelinen* nie został spełniony.

79. Przy ocenie tego, czy wyłączenie dostępu do sądu jest oparte na obiektywnych przesłankach interesu państwa, nie wystarczy, aby państwo ustaliło, że dany urzędnik służby cywilnej uczestniczy w wykonywaniu władzy publicznej lub że między urzędnikiem służby cywilnej a państwem jako pracodawcą istnieje „szczególna więź zaufania i lojalności". Zadaniem rządu jest wykazanie, że dany przedmiot sporu jest powiązany z wykonywaniem władzy państwowej lub że doszło do zakwestionowania rzeczonej szczególnej więzi (zob. *Vilho Eskelinen i Inni*, *op. cit.*, § 62).

80. W sprawie *Bilgen* (*op. cit.*) Trybunał stwierdził, że nie byłoby uzasadnione wyłączenie przedstawicieli systemu sądownictwa spod ochrony art. 6 Konwencji w sprawach dotyczących warunków ich zatrudnienia na podstawie szczególnej więzi lojalności i zaufania, jaka łączy ich z państwem. Dochodząc do tego wniosku, Trybunał stwierdził, że podczas gdy stosunek pracy między urzędnikiem służby cywilnej a państwem można tradycyjnie zdefiniować jako oparty na zaufaniu i lojalności wobec władzy wykonawczej w zakresie, w jakim pracownicy państwa są zobowiązani do wdrażania polityki rządu, to samo nie dotyczy przedstawicieli systemu sądownictwa, którzy odgrywają inną, bardziej niezależną rolę ze względu na ich obowiązek kontroli niewłaściwych działań rządu i nadużyć władzy. Ich stosunek pracy z państwem należy zatem postrzegać w świetle szczególnych gwarancji nieodzownych dla niezawisłości sędziowskiej i zasady nieusuwalności sędziów. Dlatego ilekroć jest mowa o „szczególnym zaufaniu i lojalności", które ich wiążą, chodzi o lojalność wobec rządów prawa i demokracji, a nie wobec dzierżycieli władzy państwowej. Ten złożony aspekt stosunku pracy między sędzią a państwem sprawia, że członkowie korpusu sądownictwa muszą być wystarczająco zdystansowani od innych gałęzi władzy państwowej przy wykonywaniu swoich obowiązków, tak aby mogli podejmować decyzje *a fortiori* na podstawie wymogów prawa i sprawiedliwości, bez strachu ani faworyzowania. Błędem byłoby zakładać, że sędziowie mogą stać na straży praworządności i stosowania Konwencji, jeśli prawo krajowe pozbawia ich gwarancji wynikających z artykułów Konwencji w sprawach bezpośrednio dotyczących ich indywidualnej niezawisłości i bezstronności (zob. *Bilgen*, *op. cit.*, § 79, oraz *Grzęda*, *op. cit.* § 264).

81. Trybunał nie akceptuje zatem argumentu rządu, że wyłączenie kontroli sądowej decyzji o przeniesieniu skarżącego może być uzasadnione wykonywaniem uprawnień wpisanych w suwerenność państwa. Trybunał zauważa w tym względzie, że zaskarżona decyzja o przeniesieniu skarżącego nie została w żaden sposób uzasadniona. W związku z tym Trybunał stwierdza, że nie wykazano, iż przedmiot sporu był związany z wykonywaniem suwerennej władzy państwa (por. *Bilgen*, *op. cit.*, § 80). Wynika z tego, że art. 6 ma zastosowanie *ratione materiae* do niniejszej sprawy.

2. Dochowanie terminu

(a) Stanowiska stron

82. Rząd twierdził, że skarżący wniósł skargę po upływie sześciomiesięcznego terminu[1] przewidzianego w art. 35 ust. 1 Konwencji. Podniósł, że pełnomocnik skarżącego został powiadomiony w dniu 31 lipca 2019 r. o uchwale KRS z dnia 25 lipca 2019 r. oraz że sześciomiesięczny termin na złożenie wniosku rozpoczął bieg w dniu 1 sierpnia 2019 r. i upłynął w dniu 1 lutego 2020 r. Rząd wskazał ponadto, że na skardze widniała pieczęć Kancelarii Trybunału z datą wpływu 10 marca 2020 r., co oznaczało, że skargę wniesiono z przekroczeniem przewidzianego terminu.

83. Skarżący odpowiedział, że oryginał skargi został wysłany w dniu 23 listopada 2019 r., czyli w terminie, oraz że dostarczył Trybunałowi wszystkie wymagane dokumenty, w tym dotyczące jego reklamacji złożonej w Poczcie Polskiej.

(b) Ocena Trybunału

84. Trybunał powtarza, że zgodnie z art. 35 ust. 1 Konwencji, w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie Protokołu nr 15 do Konwencji (1 sierpnia 2021 r.), mógł rozpatrzyć sprawę tylko wtedy, gdy sprawa została wniesiona w terminie sześciu miesięcy (zob. decyzja w sprawie *Cassar przeciwko Malcie*, skarga nr 14179/21, § 30, 18 czerwca 2024 r.).

85. Trybunał zauważa, że informacja o uchwale KRS z dnia 25 lipca 2019 r. została przekazana pełnomocnikowi skarżącego w dniu 31 lipca 2019 r. Jeśli termin sześciomiesięczny miał być liczony od tego zdarzenia, rozpocząłby on bieg następnego dnia, tj. 1 sierpnia 2019 r. i upłynąłby, wbrew twierdzeniom rządu (zob. paragraf 82 powyżej), w dniu 31 stycznia 2020 r. o północy (zob. *Sabri Güneş przeciwko Turcji* [WI], skarga nr 27396/06, § 60, 29 czerwca 2012 r.).

[1] W Protokole nr 15 do Konwencji skrócono termin przewidziany w art. 35 ust. 1 Konwencji do czterech miesięcy od podjęcia ostatecznej decyzji krajowej. W niniejszej sprawie sześciomiesięczny okres nadal ma jednak zastosowanie, biorąc pod uwagę, że ostateczna decyzja krajowa została podjęta przed 1 lutego 2022 r., czyli przed wejściem w życie nowej zasady (zgodnie z art. 8 ust. 3 Protokołu nr 15 do Konwencji).

86. Trybunał powtarza, że przy wnoszeniu skarg oczekuje się od skarżących podjęcia uzasadnionych kroków w celu dowiedzenia się m.in. o terminie przewidzianym w art. 35 ust. 1 Konwencji i podjęcia odpowiednich działań w celu jego dochowania (zob. *Sabri Güneş*, *op. cit.*, § 61). Skarżący nie mogą być jednak pociągani do odpowiedzialności za jakiekolwiek opóźnienia w transporcie, które mogą mieć wpływ na ich korespondencję z Trybunałem – inaczej wiązałoby się to z nieuzasadnionym skróceniem sześciomiesięcznego terminu przewidzianego w art. 35 ust. 1 Konwencji i negatywnie wpłynęłoby to na prawo do skargi indywidualnej (zob. *Anchugov i Gladkov przeciwko Rosji*, skargi nr 11157/04 i 15162/05, § 70, 4 lipca 2013 r.). Trybunał wcześniej orzekł, że to data stempla pocztowego, z której wynika, w którym dniu skarga została wysłana, a nie data wpływu widniejąca na skardze, jest traktowana jako data wniesienia skargi (zob. np. wyrok w sprawie *Brežec przeciwko Chorwacji*, skarga nr 7177/10, § 29, 18 lipca 2013 r.). W związku z tym to data wysyłki ma znaczenie dla terminu przewidzianego w art. 35 ust. 1 Konwencji (zob. *Vasiliauskas przeciwko Litwie* [WI], skarga nr 35343/05, § 117, ETPC 2015).

87. Trybunał zauważa, że skarżący przedstawił dowody na to, że przesyłka zawierająca jego skargę została wysłana w dniu 23 listopada 2019 r. i została zagubiona w transporcie. Trybunał stwierdza, że podobnie jak w przypadku opóźnień, które mogą mieć wpływ na korespondencję skarżących w transporcie (zob. *Anchugov i Gladkov*, *op. cit.*, § 70), skarżący nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności za zagubienie ich przesyłki przez operatora pocztowego. Tym bardziej, gdy, tak jak w niniejszej sprawie, poczta jednoznacznie potwierdziła twierdzenia skarżącego co do zagubienia przesyłki w transporcie (zob. paragraf 35 powyżej).

88. Należy jeszcze ustalić, czy skarżący, dowiedziawszy się o trudnościach w dostarczeniu przesyłki, podjął właściwe działania (zob. *mutatis mutandis*, *Sabri Güneş*, *op. cit.*, § 61) i starannie realizował swój interes (zob. *Cassar*, *op. cit.*, § 40).

89. Trybunał zauważa w związku z tym, że pełnomocnik skarżącego – gdy został poinformowany przez Trybunał, iż nie wpłynął do niego oryginał skargi – tego samego dnia złożył reklamację do operatora pocztowego i w ciągu trzech dni przesłał Trybunałowi kopię oryginału skargi wraz z odpowiednimi dokumentami pocztowymi (zob. paragrafy 32–34 powyżej). Trybunał uważa, że w ten sposób skarżący starannie realizował swój interes (por. *Cassar*, *op. cit.*, § 40, gdzie pełnomocnik skarżącego potrzebował ponad dwóch tygodni na ponowne złożenie skargi zwróconej przez pocztę i nie przedstawił żadnego wyjaśnienia tego opóźnienia). W związku z tym Trybunał jest przekonany, że skarżący podjął w danych okolicznościach właściwe działania, a skargę należy uznać za złożoną w dniu 23 listopada 2019 r.

90. W tych okolicznościach Trybunał nie musi zajmować ostatecznego stanowiska w kwestii, czy sześciomiesięczny termin należy liczyć od dnia poinformowania pełnomocnika skarżącego o uchwale KRS (zob. paragraf 85 powyżej), czy też od dnia podjęcia decyzji przez Prezesa Sądu Rejonowego (zob. paragraf 16 powyżej), tj. od dnia 3 lipca 2019 r., ponieważ w każdym razie skargę wniesiono w ciągu sześciu miesięcy od tej wcześniejszej daty.

91. Zastrzeżenie rządu należy zatem oddalić.

3. Wnioski w przedmiocie dopuszczalności

92. Trybunał odnotowuje, że skarga ta nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniona ani niedopuszczalna z jakichkolwiek innych powodów wymienionych w art. 35 Konwencji. Z tego powodu należy uznać ją za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

1. Stanowiska stron

(a) Skarżący

93. Skarżący argumentował, że został pozbawiony możliwości przeprowadzenia przez niezależny i bezstronny organ skutecznej kontroli swojego przymusowego przeniesienia. Stwierdził po pierwsze, że KRS nie spełniała standardów niezależności, a po drugie, że jej uchwała była w świetle prawa krajowego wyłączona z właściwości sądów, a zatem nie podlegała kontroli sądu.

(b) Rząd

94. W odniesieniu do charakteru KRS rząd argumentował, opierając się na postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2019 r. (sygn. akt I NO 42/19, zob. paragraf 44 powyżej), że KRS: i) nie jest i nigdy nie była organem samorządu sędziowskiego, ii) nie należy do żadnej z trzech rodzajów władzy określonych w Konstytucji RP, iii) nie jest organem administracji oraz iv) jest organem o szczególnym charakterze i roli w systemie trójpodziału władz i nie może zastąpić sądu. W tej ostatniej kwestii rząd argumentował, że rozstrzyganie przez KRS określonej kategorii spraw nie może być utożsamiane z postępowaniem wymagającym gwarancji proceduralnych nieodłącznie związanych z prawem do rzetelnego procesu sądowego.

Opierając się na uwagach przekazanych przez Sąd Najwyższy w kontekście niniejszego postępowania, rząd utrzymywał, że zmiany wprowadzone w 2017 r. w procedurze wyboru członków KRS były zgodne z Konstytucją, nie podważały niezawisłości sędziowskiej i same w sobie nie powinny stanowić podstawy do stwierdzenia naruszeń Konwencji w związku z niedobrowolnymi przeniesieniami sędziów lub powołaniami.

(c) Strony trzecie

(i) Rzecznik Praw Obywatelskich RP

95. Rzecznik podniósł, że niezawisłość sędziowska – gwarantowana zarówno przez Konwencję, jak i Konstytucję RP (art. 45 ust. 1 i art. 178 ust. 1) – powinna być interpretowana jako obejmująca prawo sędziego do ochrony przed arbitralnym przeniesieniem. W tym zakresie, powołując się na wyrok Trybunału w sprawie *Bilgen* (*op. cit.*) oraz na wyrok TSUE w sprawie *W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie)* (zob. paragrafy 48–50 powyżej), Rzecznik twierdził, że sędziom powinna przysługiwać ochrona przed arbitralnymi przeniesieniami oraz że brak kontroli sądowej nad niedobrowolnym przeniesieniem jest niezgodny z zasadą państwa prawa lub art. 6 Konwencji.

96. W odniesieniu do KRS Rzecznik powtórzył, że jednym z jej podstawowych zadań jest, zgodnie z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP, stanie na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Aby ocenić, czy KRS spełniała wymogi niezbędne do realizacji tego zadania, Rzecznik twierdził, że kluczowe znaczenie mają następujące względy: a) charakter zmian wprowadzonych ustawą z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw („nowelizacja z 2017 r”.); b) proces wyboru członków KRS w nowym składzie; oraz c) działalność KRS w nowym składzie, po jego obsadzeniu.

97. W odniesieniu do lit. a powyżej Rzecznik podkreślił, że piętnaścioro sędziów, wcześniej wybieranych przez innych sędziów, było teraz wybieranych przez Sejm wbrew jego konstytucyjnej roli i wcześniejszemu orzecznictwu Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 18 lipca 2007 r., sygn. akt K 25/07, szczegóły w *Grzęda*, *op. cit.*, §§ 82–85). W konsekwencji po wejściu w życie nowelizacji z 2017 r. władza ustawodawcza i wykonawcza wybierała 23 spośród 25 członków KRS, co dawało im nadmierny wpływ na proces nominacji do Sądu Najwyższego. Jednocześnie konstytucyjnie chroniona czteroletnia kadencja członków KRS została przedwcześnie zakończona. Rzecznik zwrócił również uwagę na powszechny bojkot wyborów do nowej KRS przez sędziów, w wyniku którego o piętnaście stanowisk ubiegało się w istocie zaledwie osiemnastu kandydatów spośród 10 000 uprawnionych polskich sędziów. Ponadto władze mocno naruszyły przejrzystość procedury, ponieważ odmówiły ujawnienia list poparcia dla kandydatów pomimo wiążącego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego nakazującego ich ujawnienie (wyrok z 28 czerwca 2019 r., sygn. akt I OSK 4282/18).

98. Rzecznik stwierdził ponadto, że wśród członków KRS w nowym składzie znajdują się osoby silnie powiązane z władzą wykonawczą, mianowicie sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz sędziowie, którzy niedawno zostali powołani przez Ministra Sprawiedliwości na stanowiska prezesów i wiceprezesów różnych sądów.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 23 stycznia 2020 r. ustalił, że sędzia M. Nawacki został wybrany do KRS z naruszeniem nowelizacji z 2017 r., ponieważ nie uzyskał wymaganej liczby podpisów popierających jego kandydaturę. KRS nie interweniowała w sprawach sędziów, którzy byli ścigani w politycznie umotywowanych postępowaniach dyscyplinarnych lub karnych. Podjęła działania mające na celu legitymizację własnego statusu, występując do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o potwierdzenie konstytucyjności nowelizacji z 2017 r. W wyniku tego Rzecznik doszedł do wniosku, że KRS przestała pełnić swoją konstytucyjną funkcję stania na straży niezawisłości sędziowskiej.

99. Rzecznik w podsumowaniu powtórzył, że KRS została wcześniej uznana przez Trybunał, w wyroku w sprawie *Reczkowicz* (*op. cit.*), za pozbawioną wystarczającej niezależności, i w związku z tym twierdził, że procedura dotycząca przeniesienia sędziego, w którą zaangażowana była KRS, nie spełniała wymogów Konwencji, chyba że istniałoby prawo do odwołania się od decyzji KRS do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą.

(ii) Fundacja Sędziowie dla Sędziów i prof. L. Pech

100. Interwenienci skupili się na stanowisku Unii Europejskiej w przedmiocie kryzysu praworządności w Polsce i odnieśli się do kluczowych ustaleń poczynionych przez Komisję Europejską i Parlament Europejski w odniesieniu do nowej KRS.

101. Interwenienci przedstawili ustalenia Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego dotyczące zmian prawnych dokonanych w systemie sądownictwa, w tym: i) braku skutecznej kontroli konstytucyjności, ii) zmian w strukturze Sądu Najwyższego, iii) wprowadzenia procedury skargi nadzwyczajnej, a także iv) arbitralnego odwoływana prezesów sądów powszechnych. Przedstawili również przegląd najważniejszych orzeczeń TSUE dotyczących zmian prawnych w polskim sądownictwie oraz sędziów.

102. Doszli do wniosku, że w czasie, jaki upłynął od uruchomienia przez Komisję Europejską w styczniu 2016 r. procedury poprzedzającej zastosowanie art. 7 TUE do ich interwencji, sytuacja w zakresie praworządności w Polsce zmieniła się ze złej na gorszą. W rozpatrywanym okresie władze aktywnie organizowały proces systemowego nieprzestrzegania orzeczeń TSUE, a także wyroków Trybunału dotyczących niezawisłości sędziowskiej, m.in. poprzez aktywną zmowę bezprawnie powołanych sędziów i Trybunału Konstytucyjnego w szerszym kontekście, w którym naruszenie podstawowych zasad leżących u podstaw unijnego porządku zostało „zalegalizowane” przez polską ustawę „kagańcową” (zob. *Grzęda*, *op. cit.*, § 25). W opinii interwenientów niezależność sądów należało postrzegać jako strukturalnie wyłączoną przez polskie władze.

(iii) Helsińska Fundacja Praw Człowieka

103. Helsińska Fundacja Praw Człowieka („Fundacja") podniosła, że w przedmiotowej sprawie porusza się dwie zasadnicze kwestie dotyczące sytuacji sądownictwa w Polsce oraz interpretacji art. 6 Konwencji. Są to zdaniem Fundacji: i) uznanie prawa podmiotowego sędziów do ochrony i poszanowania ich niezawisłości oraz ii) zakres i znaczenie ochrony przysługującej sędziom przed tzw. „wewnętrznymi" zagrożeniami ich niezawisłości.

104. Interwenient zwrócił uwagę, że Trybunał Konstytucyjny wyraźnie odrzucił istnienie prawa podmiotowego sędziów do ochrony ich niezawisłości. Międzyamerykański Trybunał Praw Człowieka uznał natomiast, że istnieje prawo podmiotowe sędziów do poszanowania ich nieusuwalności. Interwenient podniósł, że w kontekście europejskim niektórzy komentatorzy argumentowali, że prawo podmiotowe sędziów do ochrony i poszanowania ich niezawisłości może, a nawet powinno, wynikać z art. 6 ust. 1 Konwencji.

105. Fundacja wskazywała ponadto, że w związku z brakiem uznania takiego prawa niezawisłość sędziowska była chroniona przede wszystkim pośrednio – albo poprzez prawo jednostki do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd wynikające z art. 6 albo poprzez prawa indywidualne sędziów, takie jak dostęp do sądu, wolność wyrażania opinii czy poszanowanie życia prywatnego. Jednak nie wszystkim zagrożeniom niezawisłości sędziowskiej można skutecznie zaradzić w tych ramach.

106. Zdaniem interwenienta uznanie prawa podmiotowego sędziów wzmocniłoby zatem ochronę niezawisłości sędziowskiej, stanowiącej warunek konieczny skutecznego funkcjonowania systemu krajowej ochrony praw człowieka. Aby taka ochrona była realna, musi obejmować nie tylko zapobieganie zewnętrznym ingerencjom ze strony władzy ustawodawczej lub wykonawczej, ale także ochronę sędziów przed niewłaściwą presją wywieraną przez innych sędziów, w szczególności prezesów sądów.

107. Fundacja twierdziła, że w konkretnym kontekście polskim ochrona niezawisłości poszczególnych sędziów przed zagrożeniami „wewnętrznymi" jest szczególnie istotna z uwagi na reformy ustawodawstwa, które znacząco zwiększyły uprawnienia Ministra Sprawiedliwości w zakresie powoływania i odwoływania prezesów sądów.

(iv) Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia"

108. Interwenient przedstawił przegląd orzecznictwa Trybunału i TSUE w sprawach dotyczących: i) warunków pracy sędziów oraz ii) statusu KRS. Ponadto argumentował, że art. 6 ust. 1 Konwencji należy interpretować w sposób uznający prawo sędziów do ochrony i poszanowania ich indywidualnej niezawisłości przez państwo.

2. Ocena Trybunału

(a) Zasady ogólne

109. Trybunał powtarza, że prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy musi być interpretowane w świetle zasady praworządności, która wymaga, aby wszyscy uczestnicy postępowania mogli wnieść skuteczny środek prawny umożliwiający im dochodzenie swoich praw o charakterze cywilnym. Każda jednostka ma prawo do dochodzenia przed sądem lub trybunałem wszelkich roszczeń dotyczących jej praw i obowiązków o charakterze cywilnym. W ten sposób art. 6 ust. 1 urzeczywistnia „prawo do sądu", w ramach którego prawo dostępu, czyli prawo do wszczęcia przed sądem postępowania w sprawach cywilnych, stanowi zaledwie jeden z aspektów (zob. m.in. *Golder przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 21 lutego 1975 r., § 36, Seria A nr 18; *Al.-Dulimi i Montana Management Inc. przeciwko Szwajcarii* [WI], skarga nr 5809/08, § 126, 21 czerwca 2016 r.; oraz *Naït-Liman przeciwko Szwajcarii* [WI], skarga nr 51357/07, § 113, 15 marca 2018 r.).

110. Trybunał zauważa ponadto, że organ, który nie jest sklasyfikowany jako jeden z sądów danego państwa, może jednak, dla celów art. 6 ust. 1, mieścić się w pojęciu „sądu" w materialnym znaczeniu tego wyrażenia (zob. *Sramek przeciwko Austrii*, 22 października 1984 r., § 36, Seria A nr 84). Sąd w materialnym znaczeniu charakteryzuje się swoją funkcją sądową, tj. rozstrzyganiem przezeń spraw należących do jego właściwości na podstawie przepisów prawa, mając pełną jurysdykcję i przeprowadziwszy postępowanie w określony sposób (*ibid*. oraz *Cypr przeciwko Turcji* [WI], skarga nr 25781/94, § 233, ETPC 2001–IV). Uprawnienie do podejmowania decyzji jest nieodłącznie związane z samym pojęciem „sądu" w rozumieniu Konwencji. W postępowaniu należy zapewnić „rozstrzygnięcie przez sąd kwestii spornych" zgodnie z wymogami art. 6 (zob. *Benthem przeciwko Holandii*, 23 października 1985 r., § 40, Seria A nr 97; *Bilgen*, *op. cit.*, § 73; oraz *Eminağaoğlu*, *op. cit.*, § 90). Dla celów art. 6 ust. 1 sąd nie musi być sądem zintegrowanym w ramach standardowych mechanizmów systemu sądownictwa. Może on zostać ustanowiony w celu rozpatrzenia konkretnego przedmiotu sprawy, który może być odpowiednio uregulowany poza systemem sądownictwa powszechnego (zob. *Rolf Gustafson przeciwko Szwecji,* 1 lipca 1997 r., § 45, Zbiór wyroków i decyzji 1997–IV). Ponadto tylko instytucja, która ma pełną jurysdykcję i spełnia szereg wymogów, takich jak niezależność od władzy wykonawczej, a także od stron, zasługuje na miano „sądu" w rozumieniu art. 6 ust. 1 (zob. *Beaumartin przeciwko Francji*, 24 listopada 1994 r., § 38, Seria A nr 296–B).

111. Ponadto Trybunał odwołuje się do zasad ogólnych dotyczących wymogów „niezawisłego i bezstronnego sądu" na etapach rozstrzygania i rozpoznawania sprawy, opisanych w wyroku w sprawie *Denisov przeciwko Ukrainie* [WI] (skarga nr 76639/11, §§ 60–65, 25 września 2018 r.),

a w odniesieniu do koncepcji „sądu ustanowionego ustawą", w wyroku w sprawie *Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii* [WI] (skarga nr 26374/18, §§ 218–34, 1 grudnia 2020 r.).

112. Trybunał powtarza, że w przypadku, gdy art. 6 ust. 1 Konwencji ma być stosowany do postępowań mających wpływ na warunki zatrudnienia sędziego, tak jak w niniejszej sprawie, na podstawie Konwencji wymaga się działania co najmniej jednego z dwóch mechanizmów: albo organy zawodowe, którym powierzono rozstrzyganie takich spraw, same spełniają wymogi art. 6, albo w przeciwnym razie postępowanie przed nimi podlega później kontroli przez organ sądowy mający pełną jurysdykcję i zapewniający gwarancje wynikające z tego postanowienia (zob. *Albert i Le Compte przeciwko Belgii,* 10 lutego 1983 r., § 29, Seria A nr 58; *Fazia Ali przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr 40378/10, § 75, 20 października 2015 r.; *Eminağaoğlu*, *op. cit.*, §§ 94 i 103; oraz *Catană przeciwko Republice Mołdawii*, skarga nr 43237/13, § 61, 21 lutego 2023 r.).

113. Wreszcie Trybunał powtarza, że uznał już, iż KRS ustanowiona na mocy nowelizacji z 2017 r. nie dawała już wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej lub wykonawczej (zob. *Dolińska-Ficek i Ozimek*, *op. cit.*, §§ 290–320; oraz *Wałęsa*, *op. cit.*, § 169).

(b) Zastosowanie powyższych zasad w niniejszej sprawie

114. Na wstępie Trybunał uważa za istotne odnotowanie, że decyzja o przeniesieniu skarżącego została następnie uchylona przez Prezesa Sądu Okręgowego (zob. paragraf 22 powyżej). Wydaje się jednak, że uchylenie to nie miało żadnego wpływu na sytuację skarżącego, ponieważ nadal pozostawał przydzielony do Wydziału Rodzinnego (zob. paragraf 29 powyżej). W związku z powyższym Trybunał uznaje, że główną kwestią w ramach niniejszej skargi jest brak kontroli, przez niezależny i bezstronny organ, decyzji o przeniesieniu skarżącego wbrew jego woli między dwoma wydziałami tego samego sądu zajmującymi się sprawami z innych gałęzi prawa. Konieczne jest zatem zbadanie całego postępowania mającego na celu kontrolę przeniesienia skarżącego, tak aby móc odpowiedzieć na pytanie, czy miał on możliwość poddania przedmiotowego przeniesienia kontroli spełniającej wymogi art. 6 ust. 1 Konwencji.

115. Po pierwsze Trybunał ma na uwadze argument rządu, że KRS nie jest organem sądowym i jest organem o szczególnym statusie w systemie trójpodziału władz. Niemniej jednak Trybunał powtarza, że stosował już wcześniej art. 6 do postępowań przed podobnymi organami w innych państwach (zob. *Oleksandr Volkov przeciwko Ukrainie*, skarga nr 21722/11, §§ 103–131, ETPC 2013; *Denisov*, *op. cit.*, §§ 55–82; *Eminağaoğlu*, *op. cit.*, §§ 98–102; *Catană*, *op. cit.*, §§ 73–85; oraz *Suren Antonyan przeciwko Armenii*, skarga nr 20140/23, §§ 101–119, 23 stycznia 2025 r.). W związku z tym kontrola przeniesienia skarżącego przez organ, który nie jest sądem zintegrowanym w ramach standardowych mechanizmów systemu

sądownictwa – przez organ taki jak KRS – może zasadniczo spełniać wymogi kontroli na podstawie art. 6 ust. 1 (zob. niedawny przykład takiego stwierdzenia w sprawie *Suren Antonyan*, *op. cit.*, §§ 120–129).

116. Mając to na uwadze, Trybunał podkreśla, że należy dokonać rozróżnienia między KRS i) w kształcie uregulowanym w Konstytucji RP oraz ii) w kształcie funkcjonującym w rozpatrywanym okresie, po zmianie składu na mocy nowelizacji z 2017 r. Trybunał powtarza, że ustalił wcześniej, iż KRS w nowym składzie nie była niezależnym organem (zob. paragraf 113 powyżej i przytoczone tam orzecznictwo). W związku z tym, nawet gdyby Trybunał przyjął, że KRS można uznać za „sąd" dla celów kontroli przeniesienia skarżącego, stwierdzony brak niezależności tego organu w jego obecnym kształcie wystarcza do tego, aby Trybunał stwierdził, że kontrola przeniesienia skarżącego przez KRS nie spełniała wymogów art. 6 ust. 1.

117. Wniosek ten jest dodatkowo poparty faktem, że w postępowaniu przed KRS zapewniono bardzo niewiele gwarancji proceduralnych (por. *Eminağaoğlu*, *op. cit.*, § 99). Po pierwsze Trybunał zauważa, że skarżący nigdy nie został przesłuchany w toku tego postępowania i nie mógł uczestniczyć – osobiście lub za pośrednictwem pełnomocników – w posiedzeniu KRS dotyczącym jego sprawy (zob. paragrafy 20 i 41 powyżej). Po drugie Trybunał zauważa, że skarżący nie miał możliwości poznania motywów stojących za uchwałą KRS, ponieważ nie podała żadnego uzasadnienia. Trybunał uznaje brak uzasadnienia za szczególnie uderzający, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że pierwotna decyzja o przeniesieniu skarżącego została uchylona przez Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, a KRS została o tym fakcie poinformowana (zob. paragrafy 22–23 oraz 25). Ponadto Trybunał z zaniepokojeniem zauważa, że oba wyżej wymienione uchybienia w postępowaniu zostały najwyraźniej spowodowane zmianą legislacyjną, która weszła w życie w 2018 r. i która ograniczyła zakres gwarancji proceduralnych dostępnych dla sędziów, których dotyczy decyzja o przeniesieniu (zob. paragrafy 37 i 41 powyżej).

118. Powyższe względy pozwalają Trybunałowi stwierdzić, że KRS w nowym składzie nie może być uznana za niezależny „sąd" w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji.

119. Stosując swoje utrwalone orzecznictwo (zob. paragraf 112 powyżej), Trybunał powtarza, że w każdym przypadku, w którym organ rozstrzygający spory dotyczące „praw i obowiązków o charakterze cywilnym" nie jest pod pewnym względem zgodny z art. 6 ust. 1, nie można stwierdzić naruszenia Konwencji, jeżeli postępowanie przed tym organem podlega późniejszej kontroli przez organ sądowy mający pełną jurysdykcję i zapewniający gwarancje z art. 6 ust. 1. Nie było tak jednak w tym przypadku, ponieważ w prawie krajowym wyraźnie wyłączono kontrolę sądową odpowiednich uchwał KRS (zob. paragrafy 41, 52 i 78 powyżej).

120. W świetle powyższego Trybunał stwierdza, że kwestionowane przeniesienie skarżącego między dwoma wydziałami Sądu Rejonowego,

orzekającymi w sprawach z różnych gałęzi prawa nie zostało poddane kontroli ani przez żaden organ sprawujący funkcje sądowe, ani przez sąd powszechny. W tych okolicznościach Trybunał stwierdza, iż pozwane państwo naruszyło istotę prawa dostępu skarżącego do sądu.

121. W związku z tym doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji z powodu naruszenia prawa skarżącego do kontroli przez sąd decyzji o jego przeniesieniu.

II. POZOSTAŁE ZARZUTY

122. Wreszcie skarżący zarzucił na podstawie art. 6 ust. 1 Konwencji, że decyzja o jego przeniesieniu została podjęta z naruszeniem prawa krajowego i stanowiła ingerencję w jego prawo podmiotowe do niezawisłości sędziowskiej oraz że postępowanie przed KRS nie było rzetelne.

123. Mając na uwadze stan faktyczny sprawy i w świetle wszystkich materiałów przedstawionych Trybunałowi i stwierdzeń poczynionych przezeń na gruncie art. 6 ust. 1 Konwencji w przedmiocie postępowania przed KRS i braku kontroli sądowej, Trybunał uznaje, że ponieważ zbadał główne zagadnienia prawne poruszone w niniejszej skardze, nie ma potrzeby odrębnego orzekania w przedmiocie pozostałych zarzutów (zob. *Centre for Legal Resources w imieniu Valentina Câmpeanu przeciwko Rumunii* [WI], skarga nr 47848/08, § 156, ETPC 2014, oraz przytoczone tam orzecznictwo).

III. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

124. Art. 41 Konwencji stanowi:

> „Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie".

A. Szkoda

125. Skarżący domagał się kwoty 50 000 euro (EUR) tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową w związku z cierpieniem i niepokojem spowodowanym naruszeniem jego praw. Podniósł, że przeniesieniem pozbawiono go możliwości orzekania w sprawach dotyczących przestępstw i wykroczeń oraz że przeniesienie było postrzegane przez niego, jak i innych sędziów, jako represyjna próba wywarcia wpływu na jego niezawisłość sędziowską, zważywszy na polityczne pobudki działań Prezesa Sądu Rejonowego. Skarżący argumentował ponadto, że wysoce niejasne i rzekomo nierzetelne postępowanie przed KRS było źródłem znacznego rozczarowania. Ponadto skarżący podniósł, że w trakcie postępowania przed KRS urodził się jego drugi syn. W wyniku przeniesienia

skarżący nie był w stanie skupić się na swoim życiu rodzinnym, a musiał poświęcać swoją uwagę toczącemu się postępowaniu, co wywołało poczucie niesprawiedliwości.

126. Rząd zwrócił się do Trybunału o odrzucenie roszczeń skarżącego, ponieważ w jego ocenie skarga była niedopuszczalna i nie doszło do naruszenia Konwencji. Rząd argumentował ponadto, że żądana kwota była wygórowana i bezpodstawna.

127. Trybunał, mając na uwadze okoliczności sprawy, charakter stwierdzonego naruszenia oraz słuszne zadośćuczynienie przyznane w podobnych sprawach, zasądza na rzecz skarżącego 20 000 EUR tytułem słusznego zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową, powiększone o wszelkie należne podatki.

B. Koszty i wydatki

128. Skarżący domagał się również kwoty 18 000 EUR, plus VAT, tytułem kosztów i wydatków poniesionych przed Trybunałem. Przedłożył kopię umowy o świadczenie usług prawnych zawartej pomiędzy nim a Kancelarią Prawną Pietrzak Sidor & Wspólnicy z dnia 10 maja 2021 r. wraz z fakturą pro forma z dnia 6 października 2021 r.

129. Rząd twierdził, że żądana kwota nie spełnia wymogów adekwatności i konieczności.

130. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału skarżącemu przysługuje zwrot kosztów i wydatków tylko w takim zakresie, w jakim wykazano, że zostały one rzeczywiście poniesione i były konieczne, a ich wysokość uzasadniona. W niniejszej sprawie, mając na uwadze posiadane dokumenty oraz powyższe kryteria, Trybunał uznaje za zasadne zasądzenie na rzecz skarżącego kwoty 6000 EUR obejmującej koszty i wydatki związane z postępowaniem przed Trybunałem, powiększonej o wszelkie należne podatki.

Z TYCH POWODÓW TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *uznaje* skargę w zakresie zarzutu na podstawie art. 6 ust. 1 Konwencji dotyczącego braku kontroli przez sąd decyzji w sprawie przeniesienia skarżącego za dopuszczalną;

2. *orzeka*, że doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji w odniesieniu do prawa skarżącego do sądowej kontroli decyzji o przeniesieniu;

3. *orzeka*, że nie ma potrzeby rozpatrywania dopuszczalności i przedmiotu pozostałych zarzutów podniesionych na podstawie art. 6 Konwencji;

4. *orzeka*, że pozwane państwo winno, w terminie trzech miesięcy od daty, w której niniejszy wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2

Konwencji, uiścić na rzecz skarżącego następujące kwoty, przeliczone na walutę pozwanego państwa według kursu obowiązującego w dacie płatności:

(i) 20 000 EUR (dwadzieścia tysięcy euro), plus wszelkie należne podatki, tytułem szkody niemajątkowej;

(ii) 6000 EUR (sześć tysięcy euro), plus wszelkie należne od skarżącego podatki, tytułem poniesionych kosztów i wydatków;

(b) że od upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy do daty płatności przysługiwać będą odsetki zwykłe od określonych powyżej kwot, naliczone według stopy równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego obowiązującej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;

5. *oddala* pozostałe roszczenie skarżącego dotyczące słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i notyfikowano na piśmie w dniu 15 stycznia 2026 r., zgodnie z Regułą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Ilse Freiwirth Kanclerz	Ivana Jelić Przewodnicząca